

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษานี้ เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการได้รับการเสริมสร้างพลังอำนาจ กับความสามารถในการควบคุมคุณภาพการปฏิบัติการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการได้รับการเสริมสร้างพลังอำนาจ และความสามารถในการควบคุมคุณภาพการปฏิบัติการพยาบาล ของพยาบาลวิชาชีพ และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการได้รับการเสริมสร้างพลังอำนาจ กับความสามารถในการควบคุมคุณภาพการปฏิบัติการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพ

ประชากรที่ใช้ในการศึกษานี้ เป็นพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในงานผู้ป่วยใน กลุ่มงานการพยาบาล โรงพยาบาลพระปกเกล้า กลุ่มตัวอย่างได้จากวิธีการสุ่มแบบง่าย จากประชากรทั้งหมด 260 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 155 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย ชุดที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล ชุดที่ 2 แบบสอบถามการได้รับการเสริมสร้างพลังอำนาจ ที่สร้างขึ้นโดย พิสมัย ฉายแสง (2540) ใช้แนวคิดทฤษฎีโครงสร้างอำนาจของ แคนเตอร์ (Kanter, 1977) และชุดที่ 3 แบบสอบถามความสามารถในการควบคุมคุณภาพการปฏิบัติการพยาบาล ที่สร้างโดย พชรินทร์ ปิ่นบัณฑิตทรัพย์ (2543) ใช้แนวคิดของ เบสซี และคาร์ล (Bassie & Caral, 1970) ได้นำไปทดลองใช้ (try out) กับพยาบาลวิชาชีพที่โรงพยาบาลชลบุรี จำนวน 30 คน นำคะแนนที่ได้ไปวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .94 และ .89 ตามลำดับ

การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยนำเสนอแบบสอบถามกับหัวหน้ากลุ่มงานการพยาบาล โรงพยาบาลพระปกเกล้า เพื่อเก็บข้อมูลในหอผู้ป่วย ที่มีรายชื่อพยาบาลวิชาชีพ ที่จับฉลากรายชื่อไว้ จำนวน 155 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามคืนมา 155 ฉบับ มีความสมบูรณ์ ร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS 10.0 FOR WINDOW คำนวณหาค่าร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

สรุปผลการศึกษา

1. ลักษณะส่วนบุคคล กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาส่วนใหญ่ คือ พยาบาลวิชาชีพที่มีอายุระหว่าง 36-40 ปี ร้อยละ 35 มีการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 98 มีระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในตำแหน่งพยาบาลวิชาชีพ 1- 5 ปี ร้อยละ 30 และแผนกที่ปฏิบัติงานมากที่สุด คือ แผนกศัลยกรรม ร้อยละ 28

2. ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการได้รับการเสริมสร้างพลังอำนาจ และระดับความสามารถในการควบคุมคุณภาพการปฏิบัติการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพ พบว่า

2.1 การได้รับการเสริมสร้างพลังอำนาจของพยาบาลวิชาชีพโดยรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 3.66, S.D. = 0.40$)

2.2 ความสามารถในการควบคุมคุณภาพการปฏิบัติการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพโดยรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 3.74, S.D. = 0.39$)

3. ความสัมพันธ์ระหว่างการได้รับการเสริมสร้างพลังอำนาจกับความสามารถในการควบคุมคุณภาพการปฏิบัติการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพ พบว่า

3.1 การได้รับการเสริมสร้างพลังอำนาจ มีความสัมพันธ์ทางบวก กับความสามารถในการควบคุมคุณภาพการปฏิบัติการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r = .396, p < .01$) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

3.2 การได้รับการเสริมสร้างพลังอำนาจ ด้านการได้รับอำนาจมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสามารถในการควบคุมคุณภาพการปฏิบัติการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r = .452, p < .01$) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

3.3 การได้รับการเสริมสร้างพลังอำนาจ ด้านการได้รับโอกาสมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสามารถในการควบคุมคุณภาพการปฏิบัติการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r = .294, p < .01$) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

อภิปรายผล

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการได้รับการเสริมสร้างพลังอำนาจกับความสามารถในการควบคุมการปฏิบัติการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพ ผู้ศึกษาได้อภิปรายแยกตามวัตถุประสงค์ และสมมติฐาน ดังนี้

1. การได้รับการเสริมสร้างพลังอำนาจในงาน ของพยาบาลวิชาชีพ

จากผลการศึกษา พบว่าการได้รับการเสริมสร้างพลังอำนาจในงานของพยาบาลวิชาชีพ โดยรวมอยู่ในระดับสูง สอดคล้องกับการศึกษาของ พรทวี ฤทธิบุตร (2541, หน้า 48) ที่ศึกษาความรู้สึกมีพลังอำนาจ ของพยาบาลวิชาชีพ ที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ พบว่าอยู่ในระดับสูง เช่นเดียวกับที่ จงกลณี ศรีจักร โศทร (2539) ศึกษาพบว่า พลังอำนาจในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลทั่วไป ดังัดกระทรวงสาธารณสุข โดยรวมอยู่ในระดับสูง การได้รับการเสริมสร้างพลังอำนาจ จะทำให้เกิดประสิทธิภาพต่อการดูแลผู้ป่วย และสอดคล้องกับการศึกษาของศิริพร พูนชัย (2542, หน้า 92) ที่ได้สัมภาษณ์พยาบาลวิชาชีพพบว่ากิจกรรมการเสริมสร้างพลังอำนาจ ทำให้ความพึงพอใจในงานเพิ่มขึ้น เพราะทำให้การทำงานเป็นระบบ ผู้ป่วยได้รับการปฏิบัติการพยาบาลในมาตรฐานเดียวกัน เป็นการเตรียมไปสู่การประกันคุณภาพการบริการพยาบาล ตามนโยบายของโรงพยาบาล ทำให้คุณภาพการปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ ทั้งยังลดความขัดแย้งในการปฏิบัติงานด้วย การที่ผู้บริหารให้ความสำคัญ กับการเสริมสร้างพลังอำนาจ โดยการให้โอกาสพยาบาลวิชาชีพได้ปฏิบัติงานตามขอบเขตความรับผิดชอบ ส่งเสริม สนับสนุนและจัดตั้งแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงาน จะทำให้พยาบาลวิชาชีพได้เข้าถึงอำนาจ และนับเป็นการเปิดโอกาสให้พยาบาลวิชาชีพได้เติบโตในทิศทางที่ก้าวหน้า โดยมีผู้บริหารคอยดูแลให้ความไว้วางใจ ยอมรับในความสามารถ และความเป็นบุคคล ในฐานะผู้ร่วมงาน ให้อิสระในการตัดสินใจในการปฏิบัติงานภายในขอบเขตวิชาชีพ มีสัมพันธภาพที่อบอุ่น ทำให้พยาบาลวิชาชีพเข้าถึงการได้รับการเสริมสร้าง พลังอำนาจ โดยเป็นแนวทางในการพัฒนาศักยภาพของพยาบาล และคุณภาพงานบริการพยาบาล ช่วยส่งเสริมสัมพันธภาพระหว่างหัวหน้ากับผู้ใต้บังคับบัญชา ให้ความไว้วางใจกัน ทำให้ผู้บริหาร ประเมินผลงาน ตามความสามารถของผู้ใต้บังคับบัญชาแต่ละคน และสามารถพัฒนางานในหน่วยงานได้อย่างชัดเจน และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า พยาบาลวิชาชีพได้รับการเสริมสร้างพลังอำนาจ ดังนี้ ด้านการได้รับอำนาจ พบว่า พยาบาลวิชาชีพได้รับการเสริมสร้างพลังอำนาจอยู่ในระดับสูง แสดงว่าการที่พยาบาลวิชาชีพได้รับอำนาจ จะทำให้สามารถปฏิบัติงานได้สำเร็จ โดยใช้อำนาจที่ได้รับจากองค์กร ทั้งที่เป็นทางการและไม่ใช่เป็นทางการ ซึ่งพลังอำนาจที่เป็นทางการจะได้รับการยอมรับนั้น ต้องเป็นงานที่ใช้ความคิดสร้างสรรค์ เกี่ยวข้องกับผู้อื่น หรือเป็นทางไปสู่การบรรลุเป้าหมายขององค์กร ส่วนพลังอำนาจที่ไม่เป็นทางการนั้น ได้จากความใกล้ชิดกับบุคคลสำคัญในองค์กร ผู้สนับสนุนและผู้ร่วมงาน ซึ่งเมื่อพิจารณาในรายด้านย่อยพบว่าพยาบาลวิชาชีพได้รับอำนาจด้านการได้รับข้อมูลข่าวสารอยู่ในระดับมากกว่าด้านอื่นๆ แสดงว่าเมื่อพยาบาลวิชาชีพได้รับอำนาจด้านข้อมูลข่าวสารจะทำให้มีพลังอำนาจในการตัดสินใจอย่างเหมาะสม เป็นการสร้างความไว้วางใจ และมีผลในการเพิ่มความร่วมมือจากผู้ใต้บังคับบัญชา ในการทำงานเพื่อบรรลุเป้าหมายขององค์กร

การได้รับข้อมูลข่าวสารของผู้ได้บังคับบัญชา ถือเป็นพลังอำนาจ ซึ่งอาจเป็นข่าวสารในองค์กรหรือหน่วยงาน อาจเป็นผลจากระบบ ISO9002 ซึ่งโรงพยาบาลพระปกเกล้า ได้รับการรับรอง เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544 และในขณะนี้อยู่ระหว่างการพัฒนา เพื่อการรับรองเป็นโรงพยาบาลคุณภาพ (hospital accreditation) มีกลไกการสื่อสารข้อมูลต่าง ๆ การเปลี่ยนแปลงนโยบาย และทิศทางในอนาคตขององค์กรที่ชัดเจน การได้รับข้อมูลต่าง ๆ การแบ่งปันข้อมูล เป็นการสร้างความไว้วางใจ และมีผลต่อการเพิ่มความร่วมมือ ทำให้เพิ่มผลผลิต สิ่งก็ตามมาคือความน่าเชื่อถือ และอำนาจของผู้บริหารในองค์กรเพิ่มขึ้น (Laschinger & Charmian, 1994, p. 45) การได้รับข้อมูลข่าวสารจะทำให้บุคลากรมีพลังอำนาจในการตัดสินใจอย่างเหมาะสม ผู้บริหารควรแบ่งปันข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องแก่ผู้ได้บังคับบัญชา รองลงมาเป็นการได้รับอำนาจในด้านการได้รับการสนับสนุน ซึ่งพบว่าอยู่ในระดับสูง แสดงว่าพยาบาลวิชาชีพได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหาร โดยให้การยอมรับ ส่งเสริมให้พยาบาลวิชาชีพมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การให้โอกาสตัดสินใจในสิ่งที่มีผลกระทบต่อการทำงาน การจัดการปัญหาที่เกี่ยวข้องกับงาน การให้มีส่วนร่วมสนับสนุนในการกำหนดแนวทางในการปฏิบัติงานในหอผู้ป่วย การยอมรับในความผิดพลาด การแสดงความพึงพอใจในงานที่สำเร็จ การแสดงความห่วงใย รับฟังและเข้าใจปัญหาของบุคลากร ซึ่งการที่ได้รับการช่วยเหลือ สนับสนุนจากผู้บังคับบัญชา จะทำให้บุคลากรรู้สึกมีคุณค่าในงาน จะทำให้มีความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กร สำหรับการเสริมสร้างพลังอำนาจด้านการได้รับอำนาจ ในส่วนของการได้รับทรัพยากรนั้น พบว่าพยาบาลได้รับอยู่ในระดับสูง แสดงว่าพยาบาลวิชาชีพได้รับการสนับสนุน จัดหาสิ่งจำเป็นในการปฏิบัติงาน ได้แก่ วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือต่าง ๆ เพื่อให้การปฏิบัติงานได้ตามเกณฑ์มาตรฐาน และมีคุณภาพ มีการจัดบุคลากรที่มีความสามารถ อย่างไรก็ตาม เมื่อเปรียบเทียบกับการได้รับอำนาจในด้านอื่น ๆ พบว่า พยาบาลวิชาชีพได้รับอำนาจในด้านนี้ต่ำกว่าด้านอื่น ๆ ดังผลการพิจารณารายชื่อที่พบว่าพยาบาลได้รับการพัฒนา ในเรื่องการจัดสรรงบประมาณ ในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในหน่วยงาน การบริหารจัดการเพื่อลดเวลาการปฏิบัติงานที่ไม่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการพยาบาล และให้การสนับสนุนด้านการวิจัย โดยจัดสรรเวลา และหาแหล่งทุนวิจัยให้เหมาะสม ซึ่งพบว่าอยู่ในระดับปานกลาง

ด้านการได้รับโอกาส พบว่า พยาบาลวิชาชีพได้รับการเสริมสร้างพลังอำนาจอยู่ในระดับสูง แสดงว่าเมื่อพยาบาลวิชาชีพได้รับโอกาส ซึ่งเป็นความคาดหวังในการเจริญเติบโต และก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่ จะเกิดความพึงพอใจ มีกำลังใจในการปฏิบัติงานได้เต็มที่ เมื่อพิจารณาการได้รับโอกาสในรายด้านย่อย พบว่า ด้านการได้รับความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน อยู่ในระดับสูง ทั้งนี้เนื่องจากในภาวะปัจจุบันที่การปฏิบัติงานพยาบาล เน้นที่คุณภาพ ประสิทธิภาพ มีการตรวจสอบด้วยมาตรฐาน จึงทำให้มีการพัฒนางานต่าง ๆ มีการจัดตั้งคณะทำงานขึ้นรับผิดชอบ

งานภายในหน่วยงาน เช่น คณะกรรมการสารสนเทศ คณะกรรมการประกันคุณภาพการพยาบาล การร่วมเป็นคณะกรรมการต่าง ๆ เหล่านี้ เปิดโอกาสให้พยาบาลวิชาชีพได้เข้าร่วมในโครงการต่าง ๆ ทั้งในระดับโรงพยาบาล และระดับหน่วยงาน ทำให้ได้แสดงความสามารถอย่างเต็มที่ จึงรับรู้ได้ถึง การได้รับการส่งเสริมสนับสนุน รองลงมาเป็นการได้รับโอกาส ในด้านการได้รับการส่งเสริม เพิ่มพูนทักษะ ความรู้ ความสามารถ ซึ่งพบว่าอยู่ในระดับสูง แสดงว่าพยาบาลวิชาชีพได้รับโอกาสในการเข้าประชุมอบรม สัมมนา หรือศึกษาดูงาน เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ และทักษะ เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติงานที่มีคุณภาพ เช่นเดียวกับผลการพิจารณารายชื่อ ที่พบว่าหัวหน้าหอผู้ป่วยของพยาบาลวิชาชีพ จัดให้มีการเพิ่มพูนความรู้ประสบการณ์แก่ผู้ปฏิบัติอยู่เสมออยู่ในระดับสูง โดยในระดับโรงพยาบาล หรือในระดับหน่วยงาน ที่ต้องให้บริการพยาบาลที่มีคุณภาพ ต้องมีการพัฒนาความรู้ ทางวิชาการให้ทันสมัยอยู่เสมอ การขอรับรองคุณภาพ โรงพยาบาล (hospital accreditation) ยังเป็นแรงผลักดันอีกทางหนึ่งให้ผู้บริหารส่งเสริม สนับสนุน เพิ่มพูนทักษะ ความรู้ ความสามารถของพยาบาลวิชาชีพอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้การปฏิบัติการพยาบาลมีประสิทธิภาพ สำหรับการได้รับโอกาสด้านการ ได้รับการยกย่องและการยอมรับ ที่พบว่าอยู่ในระดับปานกลางนั้น แสดงว่า พยาบาลวิชาชีพได้รับการยกย่อง ชมเชย ได้รับการยอมรับ เมื่อปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับการศึกษาของ สุภาเพ็ญ ปาณวัฒนาพิสุทธิ์ (2539 อ้างใน เกตุคควา จันทจิรา, 2541, หน้า 70) พบว่าการประเมินผลการปฏิบัติงาน ที่จะทำให้เกิดความยุติธรรมและพึงพอใจแก่ผู้ปฏิบัติงานนั้น เป็นไปได้ยาก ทำให้พยาบาลวิชาชีพประเมินตนเอง ว่าได้รับคำยกย่อง ชมเชย หรือรางวัลในการทำงานนั้นอยู่ในระดับปานกลาง

2. ความสามารถในการควบคุมคุณภาพการปฏิบัติการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพ

จากผลการศึกษา ที่พบว่า ความสามารถในการควบคุมคุณภาพการปฏิบัติการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพ โดยรวมอยู่ในระดับสูง แสดงให้เห็นว่าพยาบาลวิชาชีพได้ปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ที่ใช้ในการตรวจสอบ หรือควบคุมคุณภาพในการปฏิบัติการพยาบาล เพื่อให้เห็นว่าได้ให้การปฏิบัติการพยาบาลที่ดีที่สุดแก่ผู้ใช้บริการ (กองการพยาบาล, 2539, หน้า 11) ประกอบด้วยการนำมาตรฐานการพยาบาลมาใช้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับผลการพิจารณาในข้อที่กล่าวว่า สามารถนำมาตรฐานการพยาบาลเชิงกระบวนการ มาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานจริงอยู่ในระดับสูง หรือในเรื่องการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเมื่อจำเป็นรายชื่อก็พบว่าอยู่ในระดับสูง เช่น สามารถรายงานอาการ และอาการแสดงที่จำเป็นต้องปรึกษาแพทย์ในกรณีเร่งด่วนได้ทันเวลาทุกครั้ง อาจเป็นเพราะพยาบาลวิชาชีพ มีความรับผิดชอบในการดูแลผู้ป่วยโดยตรง ทำให้ได้ใช้ความรู้ ความสามารถอย่างเต็มที่ในการช่วยเหลือ การแก้ปัญหาต่าง ๆ และในการปฏิบัติงานนั้น อยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของหัวหน้าหอผู้ป่วย ซึ่งได้ส่งเสริมให้พยาบาลวิชาชีพมีความสามารถในการควบคุมคุณภาพการ

ปฏิบัติการพยาบาล ด้วยหน้าที่ที่ต้องบริหารจัดการหอผู้ป่วย ให้มีระบบบริการพยาบาลที่มีคุณภาพ โดยการกำหนดมาตรฐานบริการพยาบาล หรือแนวทางปฏิบัติพยาบาล เพื่อตอบสนองต่อปัญหา สอดคล้องกับมาตรฐานของกลุ่มงาน มาตรฐานวิชาชีพ และส่งเสริมให้พยาบาลวิชาชีพ ให้การ บริการผู้ป่วย หรือผู้ใช้บริการ กำหนด หรือกำกับให้การพยาบาล และการดูแลตามกระบวนการ มีการติดตามประเมินผลคุณภาพการพยาบาลอย่างต่อเนื่อง มีการพัฒนา พื้นฟูความรู้ แก่เจ้าหน้าที่ ทุกระดับ นิเทศ และประเมินผลการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ในหอผู้ป่วย (กองการพยาบาล, 2539, หน้า 38-40)

เมื่อพิจารณาความสามารถในการควบคุมคุณภาพในการปฏิบัติการพยาบาลเป็นรายด้าน พบว่า ด้านกำหนดเกณฑ์มาตรฐานเพื่อการควบคุมอยู่ในระดับสูง แสดงว่าพยาบาลวิชาชีพสามารถ นำมาตรฐานต่าง ๆ มาใช้ในการปฏิบัติงาน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งการใช้มาตรฐานการพยาบาล นั้น มีประโยชน์อย่างมากสำหรับผู้ป่วย การใช้มาตรฐานนั้น จะเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานใน วิชาชีพการพยาบาล ป้องกันความผิดพลาดในการปฏิบัติงาน เป็นการใช้ระบบการควบคุมที่คุ้มค่า เป็นการรับรองคุณภาพการพยาบาลให้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง (พวงรัตน์ บุญญานุรักษ์, 2538, หน้า 24) และมาตรฐานการพยาบาล เป็นองค์ประกอบหนึ่งในสามขององค์ประกอบในการควบคุมคุณภาพ การพยาบาล ด้านการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล พบว่าอยู่ในระดับสูง แสดงว่าพยาบาลได้มีการ รวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล ได้ดี ซึ่งจากการวิเคราะห์รายข้อพบว่า พยาบาลวิชาชีพสามารถ ลงบันทึกเวลาที่ผู้ป่วย ได้รับยาตามการรักษาของแพทย์ทุกครั้ง รองลงมาคือ สามารถรายงานอาการ อาการแสดงที่จำเป็นต้องปรึกษาแพทย์ในกรณีเร่งด่วน ได้ทันเวลา จะเห็นว่าพยาบาลวิชาชีพสามารถ วิเคราะห์อาการของผู้ป่วย โดยมีข้อมูลที่บันทึกไว้เปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ด้านการประเมิน คุณภาพ พบว่าอยู่ในระดับสูง แสดงว่าพยาบาลวิชาชีพ มีความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาล และสามารถประเมินผลการพยาบาลที่ให้ไปแล้วนั้น ได้ ดังผลการพิจารณารายข้อ ที่พบว่าข้อที่มีค่า คะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง คือ สามารถประเมินคุณภาพการปฏิบัติการพยาบาล หลังจากให้การ พยาบาลผู้ป่วยเสร็จเรียบร้อยแล้ว และข้อที่กล่าวว่า ทุกครั้งที่ผลการประเมินต่ำกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ พยาบาลวิชาชีพสามารถดำเนินการวางแผน เก็บรวบรวมข้อมูลตามตัวชี้วัดที่ตั้งไว้ เพื่อไปใช้ในการ วิเคราะห์ปรับปรุงการวางแผนการพยาบาลที่เหมาะสม ด้านการกำหนดข้อมูลที่สอดคล้องกับเกณฑ์ พบว่าอยู่ในระดับสูง แสดงว่าในการให้การพยาบาลผู้ป่วย พยาบาลวิชาชีพสามารถกำหนดข้อมูลที่ สอดคล้องกับเกณฑ์ได้ ได้แก่ การวัดสัญญาณชีพในผู้ป่วยแต่ละโรค แต่ละประเภท ความถี่ห่างใน การวัด เช่น ผู้ป่วยวิกฤตวัดทุก 1 ชั่วโมง สอดคล้องกับผลการพิจารณารายข้อ ที่พบว่าข้อที่กล่าวว่า ทุกครั้งที่ปฏิบัติการพยาบาล พยาบาลวิชาชีพพยายามปฏิบัติให้สอดคล้องกับมาตรฐานในแต่ละ โรค มีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง ด้านการกำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล พบว่าพยาบาลวิชาชีพมี

ความสามารถในการควบคุมคุณภาพการปฏิบัติการพยาบาลด้านนี้อยู่ในระดับสูง แสดงว่า พยาบาลวิชาชีพมีแหล่งข้อมูลที่จะใช้ประเมิน เพื่อให้ได้ข้อมูลตามต้องการ ได้แก่ รายงานการผ่าตัด การบันทึกอาการเปลี่ยนแปลง คำสั่งการรักษา ดังผลการพิจารณารายชื่อในข้อที่กล่าวว่าพยาบาลวิชาชีพสามารถบันทึกการรักษาพยาบาล เหตุผล ความจำเป็นในการรักษาพยาบาลอย่างเป็นปัจจุบันทุกครั้ง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงสุด สนับสนุนว่าพยาบาลวิชาชีพมีการบันทึกข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งการเก็บและรวบรวมข้อมูล เป็นกระบวนการสำคัญยิ่ง ความถูกต้อง สมบูรณ์ของข้อมูล จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่จะนำไปสู่การวิเคราะห์ ประเมินคุณภาพการพยาบาล และวางแผนปรับปรุงแก้ไข (กองการพยาบาล, 2544, หน้า 40) ด้านการเปรียบเทียบข้อมูลกับเกณฑ์ พบว่าอยู่ในระดับสูง แสดงว่า เมื่อพยาบาลวิชาชีพให้การปฏิบัติการพยาบาลแล้ว สามารถนำข้อมูลของผู้ป่วยมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานได้ ซึ่งจะทำให้สามารถนำมาตัดสินใจ ในการวางแผนการพยาบาลได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้านการจัดเตรียมข้อมูลและแหล่งข้อมูลที่เหมาะสม พบว่าอยู่ในระดับสูง แสดงว่า พยาบาลวิชาชีพสามารถจัดเตรียมข้อมูล และแหล่งข้อมูลที่ควรได้จากผู้ป่วย จากเจ้าหน้าที่ทางการพยาบาล หรือจากผู้บริหารทางการพยาบาล ซึ่งจากผลการพิจารณารายชื่อ พบว่าข้อที่กล่าวว่า พยาบาลวิชาชีพสามารถเลือกข้อมูลได้ตรงตามปัญหาของผู้ป่วยทุกราย สำหรับความสามารถในการควบคุมคุณภาพในการปฏิบัติการพยาบาล ด้านการกำหนดแนวทางในการรวบรวมข้อมูล ที่พบว่าอยู่ในระดับสูง และจากผลการพิจารณารายชื่อ พบว่า พยาบาลวิชาชีพสามารถบันทึกลงในแบบบันทึกทางการพยาบาลตลอด 24 ชั่วโมงอยู่ในระดับสูง แสดงว่ามีการกำหนดแนวทางในการรวบรวมข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพ

3. ความสัมพันธ์ระหว่างการได้รับการส่งเสริมพลังอำนาจกับความสามารถในการควบคุมคุณภาพการปฏิบัติการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพ

จากผลการศึกษาพบว่า การได้รับการเสริมสร้างพลังอำนาจมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสามารถในการควบคุมคุณภาพการปฏิบัติการพยาบาล แสดงว่า เมื่อพยาบาลวิชาชีพได้รับการเสริมสร้างพลังอำนาจ จะส่งผลให้มีความสามารถในการควบคุมคุณภาพการปฏิบัติการพยาบาลสูงขึ้นด้วย

เมื่อพิจารณาการได้รับการเสริมสร้างพลังอำนาจ เป็นรายด้าน พบว่า

การได้รับการเสริมสร้างพลังอำนาจ ด้านการได้รับอำนาจ มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง กับความสามารถในการควบคุมคุณภาพการปฏิบัติการพยาบาล อธิบายได้ว่า เมื่อพยาบาลวิชาชีพได้รับอำนาจ ในด้านข้อมูลข่าวสาร ด้านได้รับการส่งเสริมสนับสนุน และด้านการได้รับทรัพยากรจะส่งผลต่อการเพิ่มความสามารถในการควบคุมคุณภาพการปฏิบัติการพยาบาล ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ กาญจนา บุญรักษา (2540, หน้า 123) ที่พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์

ทางบวกกับการดำเนินการควบคุมคุณภาพการพยาบาลในชุมชนคือ การได้รับการสนับสนุนองค์กร ด้านทรัพยากร การนิเทศงาน การฝึกอบรมและการสนับสนุนจากผู้บริหาร ผู้ร่วมงาน เช่นเดียวกับ การศึกษาของ พชรินทร์ ปิ่นบัณฑิตทรัพย์ (2543, หน้า 122) ที่พบว่า การได้รับทรัพยากร ในการ ควบคุมคุณภาพการปฏิบัติการพยาบาล มีความสัมพันธ์ทางบวก กับความพร้อมในการควบคุม คุณภาพการปฏิบัติการพยาบาล ซึ่งจากแนวคิดของ แคนเตอร์ (Kanter, 1977) ได้กล่าวไว้ว่า การที่ บุคคลได้รับการสนับสนุน ในการจัดหาสิ่งจำเป็น เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย เช่น อาคารสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ เงิน เวลาในการปฏิบัติงาน เครื่องมือ ชื่อเสียง รางวัล ผลตอบแทน ถือว่าเป็นสิ่งจำเป็น ที่ ผู้บริหารจะต้องตระหนักถึง และให้การสนับสนุน เพื่อให้ผู้ปฏิบัติเกิดความมั่นใจ พึงพอใจในงาน พร้อมทุ่มเทปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ สำหรับการได้รับอำนาจด้านการส่งเสริมสนับสนุน อธิบายได้ว่า เมื่อพยาบาลวิชาชีพได้รับการส่งเสริม สนับสนุน จะทำให้ความสามารถในการควบคุมคุณภาพการ ปฏิบัติการพยาบาลเพิ่มขึ้น แคนเตอร์ (Kanter, 1977) ยังได้กล่าวอีกว่า การที่ผู้บริหารให้การยอมรับ ส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้ปฏิบัติงาน มีพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดประสิทธิภาพ ได้แก่ การส่งเสริมให้ บุคลากรมีความคิดสร้างสรรค์ ให้โอกาส และเปิดโอกาสให้ตัดสินใจในงานที่รับผิดชอบ การให้ ข้อมูลย้อนกลับ การยืดหยุ่นในการปฏิบัติงานและการแสดงความชื่นชมเมื่อประสบความสำเร็จนั้น บุคลากรจะมีความมั่นใจ กล้าตัดสินใจ มีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ และ ให้ส่งเสริมการเสริมสร้างพลังอำนาจแบบสะสมเพิ่มพูนได้ โดยให้งานที่มีลักษณะที่ต้องใช้ความรู้ ความสามารถ งานที่ไม่ซ้ำซาก เป็นงานที่เห็นรูปธรรมชัดเจน งานที่มีความสำคัญต่อหน่วยงาน จะ ทำให้เกิดประโยชน์อย่างมาก ทำให้เพิ่มประสิทธิภาพของระบบการปฏิบัติงานต่างๆ ในหน่วยงาน และการได้รับอำนาจด้านข้อมูลข่าวสาร แสดงว่าพยาบาลวิชาชีพได้รับข้อมูลข่าวสาร ในลักษณะ ต่างๆ เช่น ความรู้ทางเทคนิค ข้อมูลองค์กร ข้อมูลที่ดี ควรเป็นข้อมูล 2 ทาง คือทั้งไป และกลับ เพื่อ เสริมสร้างพลังอำนาจ คินลอว์ (Kinlow, 1995) ได้เสนอกลยุทธ์โดยการจัดการด้วยตนเอง ข้อมูล ย้อนกลับที่ใช้นั้น ผู้ใช้จะรู้ดีว่าเป็นของตนเอง คนเป็นผู้ใช้ ประยุกต์ ปรับปรุงด้วยตนเอง ทำให้ บุคคลหรือทีมได้เรียนรู้ ได้สร้างสรรค์สิ่งใหม่ ให้เป็นระบบที่ดี และข้อมูลนั้นมีโครงสร้าง เนื่องจาก บุคคลไม่ได้รับการฝึกฝนมาอย่างดีทุกคน สำหรับโครงสร้างของการให้ข้อมูลย้อนกลับ มีดังนี้ เป็น รูปธรรมที่เฉพาะเจาะจง ไม่คลุมเครือ มีขอบเขตเหมาะสมกับช่วงเวลานั้น เพื่อประโยชน์ต่อการนำไปใช้ปรับปรุงการปฏิบัติงานให้ทันเหตุการณ์ มีมาจากทุกแหล่งที่บุคคล หรือทีมไปเกี่ยวข้องด้วย ซึ่งกลยุทธ์นี้จะทำให้เสริมสร้างพลังอำนาจ และเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน

การได้รับการเสริมสร้างพลังอำนาจ ด้านการได้รับโอกาส มีความสัมพันธ์ทางบวกใน ระดับต่ำกับความสามารถในการควบคุมคุณภาพการปฏิบัติการพยาบาล แสดงว่าเมื่อพยาบาลวิชาชีพ ได้รับโอกาสในความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน จะทำให้ความสามารถในการควบคุมคุณภาพการ

ปฏิบัติการพยาบาลเพิ่มขึ้น จึงเป็นความจำเป็นที่ผู้บริหาร จะต้องส่งเสริมให้พยาบาลวิชาชีพมีความก้าวหน้า เช่น เปิดโอกาส หรือสนับสนุนให้สามารถ โอน ย้าย หรือเปลี่ยนไปทำงานในหน้าที่อื่นที่สูงกว่า หรือเหมาะสมกว่า จะทำให้พยาบาลวิชาชีพ มีกำลังใจในการปฏิบัติงานมากขึ้น สอดคล้องกับการศึกษาของ สมลักษณ์ สุวรรณมาลี (2539) ที่พบว่าความก้าวหน้าในหน้าที่การงานเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลประจำการ สำหรับการ ได้รับ โอกาส ด้านการส่งเสริม เพิ่มพูนทักษะความรู้ความสามารถ แสดงว่าเมื่อผู้บริหารส่งเสริมให้พยาบาลวิชาชีพ เข้าร่วมอบรม ประชุม สัมมนา ศึกษาดูงาน พยาบาลวิชาชีพจะสามารถนำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ กาญจนา บุญรักษา (2540) ที่พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการดำเนินการควบคุมคุณภาพการพยาบาลในชุมชนคือ ด้านการ อบรม ด้านการนิเทศงาน และด้านทรัพยากร เช่นเดียวกับการศึกษาของ พัชรินทร์ ปิ่นบัณฑิตทรัพย์ (2543) ที่พบว่า ความรู้เกี่ยวกับการควบคุมคุณภาพการปฏิบัติการพยาบาล มีความสัมพันธ์ทางบวก กับความพร้อมในการควบคุมคุณภาพการปฏิบัติการพยาบาล และด้านการได้รับโอกาสในการ ได้รับการยกย่องและการยอมรับ อธิบายได้ว่า เมื่อพยาบาลวิชาชีพได้รับโอกาส ในด้านการยกย่องและการยอมรับ จะมีความภาคภูมิใจในงาน รู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า ส่งผลให้ปฏิบัติงานอย่างเต็มกำลังความสามารถ สอดคล้องกับการศึกษาของ สมลักษณ์ สุวรรณมาลี (2539) ที่ศึกษาความพึงพอใจในปัจจัย จูงใจ ในด้านการได้รับการยอมรับนับถือ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสามารถในการปฏิบัติงาน ซึ่งโดยกระบวนการทางจิตของมนุษย์แล้ว การจูงใจนั้นเป็นการสร้างความพึงพอใจให้กับมนุษย์ แล้ว มนุษย์เมื่อได้รับการตอบสนองก็จะพร้อมที่จะปฏิบัติกิจกรรมอย่างเหมาะสมให้ดีกว่าที่เป็นอยู่

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. จากผลการศึกษาพบว่า พยาบาลวิชาชีพได้รับการเสริมสร้างพลังอำนาจ ทั้งโดยรวม และรายด้านอยู่ในระดับสูง แสดงให้เห็นว่า การได้รับอำนาจ และการ ได้รับโอกาส เป็นสิ่งสำคัญที่ผู้บริหารทางการพยาบาล พึงใช้ในการเสริมสร้างพลังอำนาจแก่พยาบาลวิชาชีพในหน่วยงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ควรให้ความสำคัญต่อการเสริมสร้างพลังอำนาจในข้อที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำ เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการควบคุมคุณภาพการปฏิบัติการพยาบาล ดังนี้

- 1.1 การส่งเสริมด้านข้อมูลข่าวสาร ในเรื่องความรู้ การจัดหา ตำรา วารสาร ที่ทันสมัย
- 1.2 การส่งเสริมการได้รับทรัพยากร ในเรื่องการจัดสรรเวลา และแหล่งเงินทุนวิจัย หรือการจัดสรรงบประมาณ ในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในหน่วยงาน

1.3 การส่งเสริมเพิ่มพูนทักษะ ความรู้ความสามารถ โดยการส่งเข้ารับการฝึกอบรม หรือศึกษาต่อเนื่องในหลักสูตรทั้งระยะสั้น และระยะยาว

1.4 การส่งเสริมด้านการยกย่อง และการยอมรับ ด้วยการให้รางวัลเป็นสิ่งของ หรือ ไม่เป็นสิ่งของ เช่น การชมเชยในที่ประชุม

2. จากผลการศึกษาพบว่า พยาบาลวิชาชีพมีความสามารถในการควบคุมคุณภาพการ ปฏิบัติการพยาบาลอยู่ในระดับสูง ทั้งโดยรวม และรายด้าน ซึ่งเมื่อพิจารณารายข้อพบว่าข้อที่ยังมีค่า คะแนนเฉลี่ยต่ำ และควรนำมาพัฒนา มีดังนี้

2.1 ควรส่งเสริมให้มีการจัดตารางเวร ตามมาตรฐานการจัดเวร ที่กลุ่มงานการ พยาบาลกำหนด

2.2 ควรส่งเสริมให้มีขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ชัดเจน สามารถปฏิบัติ ได้ง่าย

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. จากผลการวิจัยพบว่า ในการนำแบบสอบถามการ ได้รับการเสริมสร้างพลังอำนาจ มาใช้โดยไม่มีการปรับข้อคำถามแต่อย่างใดนั้น พบว่าในบางข้อคำถามยังมีความคลุมเครือ ระหว่าง การได้รับการเสริมสร้างพลังอำนาจจากผู้บริหารระดับต่าง ๆ ไม่เฉพาะเจาะจงเพียงที่หัวหน้าหอ ผู้ป่วยเท่านั้น อาจทำให้กลุ่มตัวอย่างมีความไม่แน่ใจในบทบาทของผู้บริหารในการเสริมสร้างพลัง อำนาจดังนั้น ในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป หากจำเป็นต้องนำเครื่องมือวิจัยของผู้เฒ่ามาปรับใช้ จึง ควรมีการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ประกอบด้วย ความตรง (validity) และความเชื่อมั่น (reliability) ของเครื่องมือวิจัย อันจะส่งผลให้ได้ผลการศึกษาวิจัยตรงตามวัตถุประสงค์

2. จากผลการวิจัยพบว่า ในการนำแบบสอบถามความสามารถในการควบคุมคุณภาพ การปฏิบัติการพยาบาลมาใช้นั้น เมื่อสรุปผลและอภิปรายจำแนกเป็นรายด้าน พบปัญหาว่าในบาง ด้านมีข้อคำถามน้อยเกินไป ได้แก่ ด้านการกำหนดข้อมูลที่สอดคล้องกับเกณฑ์ และด้านการ เปรียบเทียบข้อมูลกับเกณฑ์ ที่มีข้อคำถามเพียงด้านละ 2 ข้อ ทำให้มีข้อมูลไม่เพียงพอแก่การนำมา อภิปรายได้ ดังนั้น ในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป เมื่อนำเครื่องมือมาใช้ควร ได้มีการศึกษา ทบทวน วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องให้มากกว่านี้ เพื่อให้ได้แนวคิด ทฤษฎีที่สามารถนำมาสร้างหรือ คัดแปลงข้อคำถามที่สามารถตอบคำถามการวิจัยได้อย่างชัดเจน เพื่อประโยชน์ในการนำไปใช้ ต่อไป

3. จากผลการวิจัย ที่พบว่า การได้รับการเสริมสร้างพลังอำนาจ มีความสัมพันธ์ทางบวก ในระดับปานกลางกับความสามารถในการควบคุมคุณภาพการปฏิบัติการพยาบาล แสดงว่าพยาบาล

วิชาชีพในระดับปฏิบัติการ ยังมีความต้องการรูปแบบการบริหารการพยาบาล ที่มีประสิทธิภาพ ในรูปแบบอื่น ในอันที่จะส่งเสริมความสามารถในการควบคุมคุณภาพการปฏิบัติการพยาบาล ดังนั้น จึงควรศึกษารูปแบบการบริหารงาน ของผู้บริหารทางการพยาบาล ที่ส่งผลต่อความสามารถในการควบคุมคุณภาพการปฏิบัติการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพ ได้แก่ รูปแบบการร่วมบริหารการพยาบาล (nursing shared governance Model)